

Suomen maisema-arkkitehtiliitto
Finlands landskapsarkitektförbund

Vaasan kauppatori kutsukilpailu

V A A S A
V A S A .

KILPAILUOHJELMA

Kilpailuun ilmoittautumisaika 11.3.- 29.3.2022

Kilpailuaika 7.4.- 8.7.2022

Sisällysluettelo

1. Kilpailukutsu

1.1. Kilpailun järjestäjä, kilpailumuoto ja kieli.....	3
1.2. Kilpailun tausta ja tarkoitus.....	3
1.3. Kilpailusta ilmoittaminen.....	3
1.4. Kilpailun aikataulu.....	3
1.5. Osallistujien valinta.....	5
1.6. Ilmoittautumisasiakirjat	6
1.7. Kilpailuehdotukset ja palkkiot.....	7
1.8. Palkintolautakunta.....	7
1.9. Kilpailun säännöt ja kilpailuohjelman hyväksyminen.....	7

2. Kilpailutekniset tiedot

2.1. Kilpailun lähtöaineisto ja tiedottaminen.....	8
2.2. Kilpailuohjelmaa koskevat kysymykset.....	9
2.3. Kilpailuehdotusten näytteillepano, käyttöoikeus ja palautus.....	9
2.4. Kilpailun ratkaisu ja tulosten julkistaminen.....	9
2.5. Jatkotoimet kilpailun jälkeen.....	9

3. Kilpailutehtävä

3.1. Kilpailualueen raja.....	10
3.2. Suunnittelukilpailun tavoitteet.....	11

4. Kilpailualueen ja lähiympäristön kuvaus

4.1. Alueen kuvaus.....	12
4.2. Alueen luonnonolosuhteet.....	20
4.3. Alueen historialliset vaiheet.....	21
4.4. Kaavat ja laaditut suunnitelmat.....	22
4.5. Suunnittelua ohjaavat strategiat.....	23

5. Suunnitteluohjeet

5.1. Yleiset ohjeet.....	24
5.2. Torialueen yleissuunnitelma, osa-alue 1.....	25
5.3. Kävelykadun päivitys, osa-alue 2.....	27
5.4. Kauppapuistikko Hovioikeudenpuistikon ja Hietasaarenkadun välillä, osa-alue 3	28
5.5. Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalue, osa-alue 4.....	28

6. Kilpailun arvostelu

6.1. Arvosteluperusteet.....	29
6.2. Voittajan valinta.....	29

7. Kilpailuehdotusten laadintaohjeet

7.1. Vaaditut kilpailuasiakirjat ja esitystapa.....	30
7.2. Kilpailusalaisuus.....	30
7.3. Kilpailuehdotusten sisäänjätö ja hylkäämisperusteet	31

Vaasan kaupunki
Kaavoitus & Kuntatekniikka

KIRKKOPUISTIKKO 26 A, 65100
Puh +358 6 325 1111
www.vaasa.fi

1. Kilpailukutsu

1.1. Kilpailun järjestäjä, kilpailumuoto ja kieli

Vaasan kaupunki järjestää suunnittelukilpailun Vaasan kauppatorin alueesta yhteistyössä Suomen Maisema-arkkitehtiliiton (MARK) kanssa. Kilpailu järjestetään kutsukilpailuna, kilpailuun ilmoittautuneiden ja edelleen heistä valittujen kesken. Kilpailuehdotus tulee laatia suomen tai ruotsin kielellä. Kilpailuohjelma julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi, liitteet pääasiassa suomeksi. Arvostelupöytäkirja julkaistaan suomen- ja ruotsinkielellä. Mahdollisesta ristiriitatilanteesta noudatetaan suomenkielistä ohjelmaa. Kilpailun vastuullisena järjestäjänä toimii Vaasan kaupungin kaavoitus ja kuntatekniikka. Kilpailun tarkoitus on toimia hankintalain mukaisena suunnittelijan valintamenettelynä. Tarkastelu-alue ja suunnittelualue on merkitty sijaintikarttaan (liite 1).

1.2. Kilpailun tausta ja tarkoitus

Vaasan kauppatorin alueelle on kohdistunut viime vuosina muutospainetta keskustan elinvoimaisuuden parantamiseksi. Torin ja kävelykeskustan käyttäjille laadituissa kyselyissä ja suunnitelmiin annetuissa käyttäjien ja yrittäjien kommenteissa todetaan mm. että tori on liian avoin ja sinne toivotaan lisää toimintoja. Toisaalta alueen ja koko kaupungin kulttuurihistorialliset arvot ja myös tietyt toritapahtumat vaativat torilta riittävän isoa avointa tilaa. Näiden kahden asian muodostaman ristiriidan ratkominen on yksi keskeisimmistä haasteista, jotka suunnitelmissa täytyy ottaa huomioon.

Vuonna 2021 tutkittiin pysäköintilaitoksen rakenteita ja samassa yhteydessä tutkittiin arboristin toimesta torialueen ja Raastuvankadun sekä Vaasanpuistikon välisen kävelykadun puita. Tutkimukset osoittivat, että pysäköintilaitoksen rakenteet ja kaikki alueen puut vaativat uusimista.

Suunnittelukilpailun tarkoituksena on saavuttaa Vaasan kauppatorista ja sen ympäristöstä toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti toteutuskelpoinen ratkaisu, joka on käytettävissä hankkeen jatkosuunnittelun pohjana. Ratkaisun tulee tukea kestäväällä tavalla keskustan elinvoimaisuutta, kulttuurihistoriallisia arvoja, viihtyisyyttä ja kaupunkiympäristön monimuotoisuutta. Keskeistä on myös huomioida alueen esteettömyys ja lapsiystävällisyys.

Kilpailu toteutetaan Vaasan kaupunginhallituksen kaupunkiympäristölautakunnan päätöksellä (2.2.2022).

1.3. Kilpailusta ilmoittaminen

Ilmoittautumismenettely ja kilpailijoiden valintaperusteet on esitetty hankintailmoituksessa, joka julkaistaan 11.3.2022 Tarjouspalvelu.fi -portaalissa, osoitteessa <https://tarjouspalvelu.fi/teese>. Kilpailusta ilmoitetaan ja tietoja päivitetään lisäksi kilpailun internetsivuilla osoitteessa www.vaasa.fi/kauppatorin-suunnittelukilpailu. Kilpailusta ilmoitetaan myös Suomen Maisema-arkkitehtiliiton ja Viherympäristöliiton foorumeilla.

Kilpailuohjelma julkaistaan pdf-tiedostona. Ohjelma ja kilpailuliitteet on ladattavissa kilpailun nettisivuilta ja tarjouspalvelu.fi-portaalista.

1.4. Kilpailun aikataulu

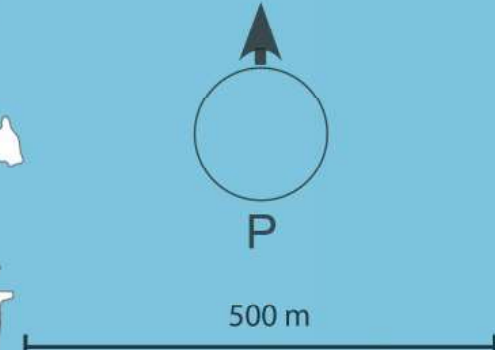
-
- Kilpailukutsu julkaistaan Tarjouspalvelu.fi -portaalissa 11.3.2022
 - Kilpailuun ilmoittautuminen päättyy 29.3.2022 klo 23:59**
 - Kilpailijoiden valinta viimeistään 6.4.2022
 - Kilpailua koskevat kysymykset 17.3.2022 kello 15:00 mennessä
Tarjouspalvelu.fi –portaalista kautta
 - Osallistumispyynnön kysymyksiin vastataan viimeistään 22.3.2022
 - Kilpailun esittely kilpailuun valituille seminaarissa 11.4.2022
 - Kilpailuaika päättyy ja työt on toimitettava viimeistään 8.7.2022 klo 15:00**
 - Suunnitelmat ovat yleisön kommentoitavana heinä-elokuun 2022 aikana.
 - Kilpailun tulos pyritään julkaisemaan syksyn 2022 aikana.

Pohjoinen Kaupunginselkä
Norra Stadsfjärden

Suunnittelualue

Tarkastelualue

Eteläinen Kaupunginselkä
Södra Stadsfjärden

Kaavoittajan karttapalvelu 2022

1.5. Osallistujien valinta

Määräaikaan mennessä ilmoittautuneiden ja vähimmäisvaatimukset täyttävien ilmoittautuneiden joukosta kilpailuun kutsutaan palkintolautakunnan valitsevat neljä (4) työryhmää jäljempänä kuvatulla tavalla. Kilpailun laadun ja idearikkauden varmistamiseksi palkintolautakunta valitsee työryhmät koulutuksen, työkokemuksen ja parhaiden referenssien pohjalta. Kilpailun järjestäjät tarkistavat vaatimusten täyttymisen kilpailijaehdokkaiden ilmoittautumisasiakirjoissa esiin tuomien tietojen perusteella.

Kilpailun palkintolautakunnan jäsenet ja sihteeri sekä näiden yhtiökumppanit ovat esteellisiä osallistumaan kilpailuun. Esteellisiä ovat myös kilpailuhankkeen valmisteluun tai siihen liittyvään päätöksentekoon osallistuneet henkilöt ja heidän yhtiökumppaninsa.

Kutsu varsinaiseen kilpailuun lähetetään valituksi tulleiden työryhmien pääsuunnittelijalle sähköpostilla ja tieto kaikille ilmoittautuneille työryhmille viimeistään 6.4.2022.

Vähimmäisvaatimukset

A) Vähimmäisvaatimus: koulutus

Työryhmä on monialainen, jossa on mukana vähintään kolme (3) eri suunnittelualan ammattilaista. Työryhmässä tulee olla mukana nimettynä jäsenenä vähintään yksi maisema-arkkitehti ja rakennesuunnittelun asiantuntija.

- Maisema-arkkitehdillä tulee olla ylempi korkeakoulututkinto.
- Rakennesuunnittelun asiantuntijalla tulee olla alan korkeakoulututkinto.
- Muu työryhmä voi muodostua esimerkiksi arkkitehdista, maisemasuunnittelijasta, valaistus- tai sähkösuunnittelijasta, taiteessa ansioituneesta henkilöstä tai esteettömyysasiantuntijasta.

Työryhmän tulee nimetä keskuudestaan pääsuunnittelija, jolla tulee olla maisema-arkkitehdin, arkkitehdin, suunnitteluhortonomin, miljöosuunnittelijan tai vastaava ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi pääsuunnittelijalle nimetään varahenkilö, joka on pätevyydeltään em. vastaava.

Maisema-arkkitehti, rakennesuunnittelun asiantuntija ja pääsuunnittelija voivat olla mukana vain yhdessä työryhmässä. Kilpailijat voivat täydentää työryhmäänsä kilpailuvaiheen aikana. Muista muutoksista tulee sopia kilpailun järjestäjän kanssa.

B) Vähimmäisvaatimus: työkokemus ja referenssit

Vähintään yhdellä työryhmän jäsenellä tulee olla työkokemusta ja referenssejä Vaa-saa vastaavan kokoisen tai suuremman kaupungin julkisen urbaanin ulkotilan suunnittelukohteista, johon sisältyy vihersuunnittelua. Jokaiselta työryhmään kuuluvalla henkilöltä tulee olla referenssinä vähintään 3 kohdetta viimeisen 10 vuoden ajalta. Referenssien tulee olla henkilöreferenssejä.

- Maisema-arkkitehdillä tulee olla 5 vuoden työkokemus alan töistä. Referenssien tulee olla vastaavista urbaaneista julkisen ulkotilan suunnittelukohteista.
- Rakennesuunnittelun asiantuntijalla tulee olla 5 vuoden työkokemus alan töistä ja referenssejä ulkotilojen kansirakenteiden suunnittelusta.
- Pääsuunnittelijalla tulee olla 5 vuotta työkokemusta koulutusvaatimusta vastaavan alan töistä vastuullisena suunnittelijana sekä kokemusta kilpailutyötä vastaavien julkisten urbaanien ulko-tilojen suunnitelmien projektinjohtotehtävistä. Kahden referensseistä tulee olla jo valmistuneista kohteista tai valmistumassa olevista kohteista, joissa hän on toiminut merkittävässä roolissa, kuten vastuusuunnittelijana, pääsuunnittelijana tai projektipäällikkönä. Kokemuksen tulee olla ajallisesti vähintään puolet suunnitteluhankkeen kokonaiskestosta.

Valintatavat

Kilpailun osallistujat valitaan kahdella tavalla:

1. Kolme (3) kilpailuryhmää valitaan vähimmäisvaatimukset A ja B täyttävien sekä erityisansioita koulutuksessaan ja referensseissään osoittaneiden työryhmien joukosta.

Koulutuksen erityisansioiksi luetaan:

- työryhmän monialainen osaaminen, kuten jäsenten osoitettu asiantuntijuus eri aloilta.

Referenssien erityisansioiksi luetaan:

- sijoittuminen arvoympäristöihin, kuten RKY-alueelle,
- vastaavien kohteiden toteutuneisuus,
- uniikit, toiminnalliset ja leikkiin kannustavat ympäristöt,
- aiempi julkisiin ulkotiloihin liittyvä kilpailumenestys Suomessa ja Pohjoismaissa (1., 2. ja 3. palkintosija).

Jos työryhmien valinnassa ei nouse kolmea selkeästi parasta kilpailuryhmäehdokasta, voi palkintolautakunta arpoa kilpailuryhmät tasavertaisiksi arvioitujen työryhmien joukosta.

1. Lisäksi arvotaan yksi (1) kilpailija kaikkien muiden vähimmäisvaatimukset A ja B täyttävien työryhmien joukosta.

Tasavertaisiksi arvioitujen, vähimmäisvaatimukset täyttävien, työryhmien joukosta arvotaan yksi kilpailijaehdokas, joka ei tullut valituksi aiemmassa kohdassa.

Työryhmä

Kilpailutehtävän menestyksestä ratkaisemista varten suositellaan, että työryhmällä on käytettävissään maisema-arkkitehdin ja rakennesuunnittelijan lisäksi ainakin riittävä liikennesuunnittelun osaaminen.

Työryhmällä tulee olla pätevyys ja valmius ehdotuksensa mukaisen kaupunkiympäristön jatkosuunnitteluun ja rakentamisen aikaiseen asiantuntijapalveluun. Liikennesuunnittelija ja arkkitehti tulee nimetä viimeistään jatkosuunnittelusopimuksessa, mikäli työryhmä saa jatkosuunnittelun tehtäväkseen.

1.6. Ilmoittautumisasiakirjat

Kilpailijat ilmoittautuvat kilpailuun sähköisesti Tarjouspalvelu.fi –portaalissa. Osallistumishakemus on laadittava osaksi portaalin syöttölomakkeella ja osaksi erilliselle lomakkeelle, joka ladataan portaalista. Ladattava lomake ja kaikki pyydetyt selvitykset ja muut asiakirjat on liitettävä osallistumishakemukseen ennen hakemuksen lähettämistä. Ladattava ilmoittautumislomake liitteineen (liitteet pdf-muodossa, max 100 Mt) tulee olla lähetettynä **29.3.2022 kello 23:59 mennessä**.

Ilmoittautumiseen tarvittavat tiedot:

A) ilmoittautumislomake (ladataan Tarjouspalvelu.fi -portaalista), jolla ilmoitetaan:

- työryhmän nimi,
- pääsuunnittelijan ja muiden suunnittelijoiden nimet,
- pääsuunnittelijan varahenkilö,
- työryhmän jäsenten koulutustaso,
- tutkinnon suorittamisen paikka ja ajankohta,
- vapaamuotoinen kuvaus työryhmän monialaisesta osaamisesta,
- työryhmän avainhenkilöiden työkokemus,
- tilinumero ja maksutiedot mahdollista palkkion maksua varten.

B) referenssiluettelot

Referenssit voidaan esittää vapaamuotoisesti. Tämän lisäksi referenssi tulee esitellä sanallisesti korkeintaan yhdellä A4-kokoisella arkilla, jossa fonttikoko on minimissään 9 ja josta käy ilmi seuraavat asiat:

- referenssityön oleellinen sisältö,
- suunnitteluvuosi ja/tai toteutuksen valmistumisvuosi,
- työryhmään ehdotetun henkilön työmäärä ja rooli referenssin hankkeessa.

Kilpailun järjestäjät voivat vaatia toimittamaan ilmoittautumistietoja tarkentavia dokumentteja, jotka tulee toimittaa kahden päivän kuluessa toimituspyynnöstä.

1.7. Kilpailuehdotukset ja palkkiot

Palkintolautakunnan päätöksen mukaisesti kaikille hyväksytyn ehdotuksen laatineille kilpailuun kutsutuille työryhmille maksetaan palkkiona 20.000 euroa (alv 0 %). Jokainen työryhmä saa palauttaa vain yhden ehdotuksen. Palkkiosta ei pidätetä erikseen MARK:n kuluja. Vaasan kaupunki maksaa palkkiot työryhmille ja MARK:lle sopimuksen mukaan. Kilpailualueen jatkosuunnittelusta tullaan ensisijaisesti sopimaan voittajajoukkueen kanssa.

Kukin työryhmä voi nimetä kilpailuehdotuksensa mieleisellään tavalla. Kaupunki voi käyttää nimiehdotusta vapaasti esim. kilpailun ja alueen mainonnassa.

1.8. Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluvat seuraavat jäsenet:

Markku Järvelä, toimialajohtaja, Vaasan kaupunki
Gretel Hemgård, maisema-arkkitehti MARK, Suomen maisema-arkkitehtiliitto ry
Sami Heikkinen, arkkitehti SAFA, Suomen Arkkitehtiliitto ry
Päivi Korkealaakso, kaavoitusjohtaja, Vaasan kaupunki
Jukka Talvi, kuntatekniikan johtaja, Vaasan kaupunki
Max Jansson, toimitusjohtaja, Visit Vaasa
Outi Orhanen, rakennustutkija, Pohjanmaan museo
Kai Luoma, Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja
Maija Ovaska, Kaupunkiympäristölautakunnan jäsen
Helena Iltanen, maisema-arkkitehti, Vaasan kaupunki

Palkintolautakunnan sihteerinä toimii Vaasan kaupungilta viheraluesuunnittelija Hanna Vallinmäki. Puheenjohtajana toimii kaupunkiympäristön toimialajohtaja Markku Järvelä.

Palkintolautakunta kuulee harkintansa mukaan tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita, kuten kilpailun ohjausryhmää, esteettömyysasiantuntijaa, nuorisovaltuustoa, liikunta- ja kulttuuripalveluiden asiantuntijaa ja taideasiantuntijaa. Asiantuntijat ja palkintolautakunnan sihteeri eivät osallistu kilpailutöiden arvosteluun. Palkintolautakunnan päätöksen on pyrkimys olla yksimielinen. Tarvittaessa puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Ohjausryhmään kuuluu asiantuntijoita Vaasan kaupungin kaavoituksesta, kuntateknika, museolta, Visit Vaasalta ja Vaasan Yrittäjiltä. Kilpailun laadintaan on osallistunut ohjausryhmä:

Siri Gröndahl	Magnus Söderström
Hanna Vallinmäki	Harri Heino
Heli Karjula	Aripekka Pietiläinen
Timo Viitala	Mari Pohjanniemi-Kivi
Outi Orhanen	Helena Iltanen
Markku Litmanen	

1.9. Kilpailun säännöt ja kilpailuohjelman hyväksyminen

Kilpailussa noudatetaan tätä kilpailuohjelmaa ja Suomen Maisema-arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä, jotka kilpailija osoittaa hyväksyneensä osallistuessaan kilpailuun. Tämä kilpailuohjelma on MARK:n kilpailutoimikunnan ja kilpailuun nimetyn palkintolautakunnan hyväksymä.

Suomen maisema-arkkitehtiliitto
Finlands landskapsarkitektförbund

2. Kilpailutekniset tiedot

2.1. Kilpailun lähtöaineisto ja tiedottaminen

Kilpailun ilmoittautumisvaiheen materiaali ja muu lähtötietoaineisto on saatavissa internetsivuilla www.vaasa.fi/kauppatorin-suunnittelukilpailu ja Tarjouspalvelu.fi-portaalissa (<https://tarjouspalvelu.fi/teese>) kilpailukutsun julkaisemisen jälkeen 11.3.2022. Internetsivuilla tiedotetaan kilpailuun liittyvistä asioista myös kilpailun kuussa. Kilpailuvaiheen kutsut lähetetään valituille työryhmille rajoitetulla menettelyllä, jonka jälkeen kilpailuvaiheen materiaali on heidän saatavillaan Tarjouspalvelu.fi-portaalissa 7.4.2022 lähtien.

Ilmoittautumisvaiheen materiaali

- Kilpailuohjelma
- Kilpailuohjelman liitteet:
 1. Sijaintikartta (jpg)
 2. Kilpailualueen rajausta (jpg)
 3. Kävelykeskustan ja torin suunnitelmakooste 1999 -2016
 4. Vaasan kävelykeskustan yleissuunnitelma 2020
 5. Kävelykadun jatkeen toteutussuunnitelma 2021
 6. Asemakaavaselostus
 7. Valokuvia alueesta
 8. Ilmakuvia alueesta

Kilpailuvaiheen materiaali

- Pohjakartta ja leikkaukset (dwg)
- Torin ja toriparkin piirustukset
- Esiintymislavan piirustukset
- Toriympäristön julkisivut
- Torikartta + lisäykset
- Johto- ja putkikartat
- StreetSmart-oikeus (väliaikainen)
- SketchUp-malli
- Mieliidekyselyiden tulokset –kooste
- Toriparkin tarkastusraportti 2021
- Torin puukartoitus 2021

Kilpailuvaiheen tausta-aineisto

- Vaasa kulttuuriympäristöselvitys. Vaasan kaupunkisuunnittelu 2010
- Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2021
- Vaasan kaupungin strategia 2022-2025
- Elävät Kaupunkikeskustat (EKK) ry:n elinvoimajulkistus liitteineen

Linkit

- MARK:n kilpailusäännöt
<https://www.m-ark.fi/kilpailut/kilpailusaannot/>
- Vaasan kaupungin karttapalvelu
<https://kartta.vaasa.fi/IMS>
- Keskustan osayleiskaava
www.vaasa.fi/kaavoitus/oyk_keskusta
- Vaasan keskuspuistikot ja palokadut RKY
http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1708
- Esteettömyyskartoituksen tuloksia kartalla
<https://www.arcgis.com/apps/dashboards/9ed75984cd8a44b6a4d13e3b4376f5a5>
- Lapsiystävällinen kunta -malli
<https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-suomessa/lapsiystavallinen-kunta/>

2.2. Kilpailuohjelmaa koskevat kysymykset

Ilmoittautumisvaiheessa kilpailijoilla on mahdollisuus tehdä kilpailuohjelmaan liittyviä kysymyksiä Tarjouspalvelu.fi -portaalissa (<https://tarjouspalvelu.fi/teese>) kilpailuajan alettua **17.3.2022 kello 15:00 asti**. Vastaukset kysymyksiin julkaistaan Tarjouspalvelu.fi -portaalissa viimeistään 22.3.2022. Kilpailuaikana esiin nousevat kysymykset on mahdollista esittää kilpailuseminaarissa 11.4.2022.

2.3. Kilpailuehdotusten näytteillepano, käyttöoikeus ja palautus

Kilpailun vastuullinen järjestäjä asettaa kilpailuehdotukset nähtäville kilpailun nettisivuille heinä-elokuun aikana yleisön kommentoitavaksi. Palkintolautakunta ottaa kommentit huomioon arvostelussaan. Palkintolautakunnan pöytäkirja asetetaan nähtäville kilpailun ratkettua.

Kaikkien kilpailuehdotusten omistusoikeus siirtyy Vaasan kaupungille. Ehdotusten tekijänoikeus jää kilpailuehdotusten tekijöille. Lähettämällä kilpailuehdotuksen tekijät luovuttavat Vaasan kaupungille oikeuden käyttää kilpailuehdotuksessa esitettyjä ideoita tai niiden osia kauppatorin alueen lopullisessa suunnittelussa ilman lisäkorvauksia tekijänoikeuslain mukaisesti. Kilpailun järjestäjillä ja MARK:lla on oikeus julkaista ehdotusten materiaaleja korvauksetta. Julkaisun yhteydessä tulee aina mainita kyseisen ehdotuksen tekijä.

Toimeksiannon saaneella on oikeus hyödyntää muiden suunnittelupalkkion saaneiden ehdotusten aiheita ja ajatuksia tekijänoikeuslain mukaisesti ja kilpailuohjelmassa sovitun mukaisesti.

2.4. Kilpailun ratkaisu ja tulosten julkistaminen

Kilpailu pyritään ratkaisemaan syksyn 2022 aikana. Kilpailutulos julkistetaan kilpailun nettisivuilla, MARK:n tiedotuskanavissa sekä tilaisuudessa, johon kutsutaan kaikki kilpailijat. Palkintolautakunnan pöytäkirja mahdollisine liitteineen jaetaan kaikille kilpailijoille.

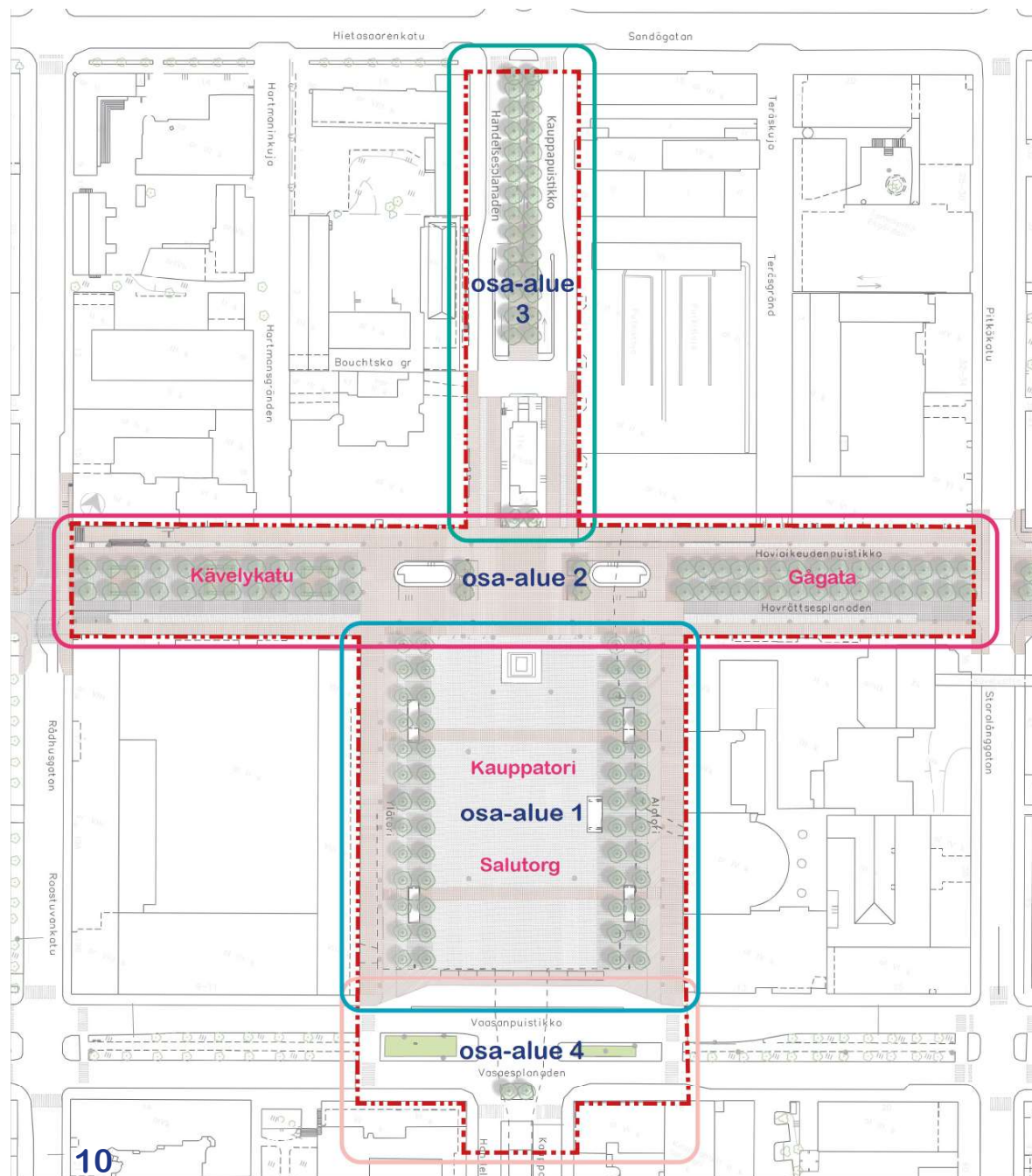
2.5. Jatkotoimet kilpailun jälkeen

Palkintolautakunta tekee ehdotuksen kilpailun jatkotoimenpiteistä kilpailun järjestäjälle. Kilpailun järjestäjä sopii jatkosuunnittelusta sovitaan ensisijaisesti kilpailun voitaneen ryhmän kanssa. Mahdollisessa jatkotoimeksiannossa tilaajaosapuolena voivat olla kaupungin lisäksi myös muut alueen kehittämiseen osallistuvat tahot. Kilpailun järjestäjä voi valita jatkosuunnitteluun myös kilpailuohjelmasta vähäisesti poikkeavan ehdotuksen, mikäli tehdyt poikkeamat ovat perusteltuja ja tuottavat kokonaisratkaisulle lisäarvoa. Jatkotoimia edistetään kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

3. Kilpailutehtävä

3.1. Kilpailualueen rajaus

Suunnittelualueen keskiössä on Vaasan kauppatori, joka yhdistyy pohjoisreunaltaan Hovioikeudenpuistikkoon ja eteläpuoleltaan Vaasanpuistikkoon. Alueeseen sisältyy torin pohjoispuolella myös osa Hovioikeudenpuistikon nykyistä kävelykatua sekä Kauppapuistikko Hietasaarenkatuun saakka. Suunnittelu-alueeseen kuuluu myös Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalue. Kilpailualue on rajattu kilpailuasiakirjoissa olevaan karttaan (liite 2). Kilpailualue koskee tori-, katu- ja puistoalueita aina sitä ympäröivien kortteleiden julkisivuihin asti.

Kilpailualue koskee tori-, katu- ja puistoalueita aina sitä ympäröivien kortteleiden julkisivuihin asti.

3.2. Suunnittelukilpailun tavoitteet

Pää tavoitteena on keskustan elinvoiman lisääminen. Tavoitteena on elävän ja monimuotoisen kaupunkikulttuurin edistäminen sekä korkeatasoisten, omaleimaisten paikkojen luominen ja vaaliminen. Suunnitelman tulee yhdistyä luontevasti nykyiseen kaupunkiympäristöön ja lisätä koko alueen toimivuutta, viihtyisyyttä, elinvoimaa ja käytettävyyttä.

Toiminnallisuuden lisäämisen ja riittävän avoimuuden säilyttämisen muodostaman ristiriidan ratkominen on yksi keskeisimmistä haasteista, joka suunnitelmissa täytyy ottaa huomioon. Lopputuloksen tulee olla kaupunkikuvallisesti, korkeatasoinen ja toteutuskelpoinen.

Ydinkeskustan elinvoimaisuuden, houkuttelevuuden, viihtyisyyden ja toimivuuden parantaminen.

Tori on toiminnalliselta luonteeltaan kauppatori ja samalla kaikille avoin kokoontumis- ja tapahtumapaikka. Suunnitelman tulee tukea sekä torimyyntiä, että koko keskustan palveluiden ja liikkeiden elinvoimaa. Suunnitelmassa torin toiminnot jäsennellään selkeästi ja toimivasti. Torin tulee olla myös tilallisesti joustava, erilaisia tapahtumia mahdollistava julkinen tila. Viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta torilla voidaan parantaa rakennusoikeuden maltillisella lisäämisellä.

Alueen tulee olla toimiva, turvallinen ja viihtyisä vaihtelevat vuodenaajat, vuorokaudenaajat ja ilmasto huomioiden. Yhteyttä Kauppuhallille ja muihin Vaasanpuistikon eteläpuolisiin liikkeisiin vahvistetaan uusilla ideoilla. Kaikki tämä toteutetaan laadukkaasti ja kestävästi korkeatasoisen maisema-arkkitehtuurin keinoin.

Lapsiystävällinen ja toiminnallinen tori kaikille

Kauppatori on helposti saavutettava kohtaamisen paikka kaikille. Alueelle tulee sijoittaa toiminnallisesti, kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin soveltuvasti monipuolisesti hyödynnettäviä leikki- ja muita toimintoja. Aluetta kehitetään kokonaisuudessaan perheiden ja kaikenikäisten lasten tarpeita huomioiden Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin hengessä.

Suunnitelmassa tulee huomioida myös muut ikä- ja käyttäjäryhmät sekä esteettömyys. Esteettömyydessä otetaan huomioon esimerkiksi liikkumiseen, näkemiseen, kuulemiseen, kommunikaatioon ja viestintään liittyvät asiat. Esteettömyyttä pohditaan myös käytön ja ylläpidon näkökulmasta.

Kulttuurihistorian huomioiminen ja omaleimaisuuden kehittäminen

Vaasan kauppatorilla on vahvat juuret 1800-luvun asemakaavasta viime vuosikymmenien palkintoja voittaneisiin arkkitehtisuunnitelmiin. Alue on osa keskustan val-

takunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä. Tämä kulttuuriympäristön ajallinen kerroksellisuus ja toimiva vuoropuhelu uuden suunnitelman kanssa luo omaleimaista kaupunkiympäristöä. Vaasan imago energiapääkaupunkina tulee näkyä kaupunkikuvassa.

Kaupunkivihreän uudistaminen

Kävelykeskustan puut luovat raamit ja lisäävät arvokkuutta sekä viihtyisyyttä keskustaan. Pitkäikäisellä kasvillisuudella on suuri merkitys kaupunkikuvan ja mm. keskustan ilmanlaadun, hulevesien hoidon ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Suunnittelussa ratkaistaan kauppatorin puiden tulevaisuus ja myös muuta torille ja kävelykeskustaan soveltuvaa kasvillisuutta toivotaan lisäävän. Tavoitteena on korkeatasoinen, monimuotoisuutta, viihtyisyyttä ja alueen esteettisyyttä lisäävä maisema-arkkitehtoninen kokonaisuus. Kasvillisuutta alueella hoidetaan korkeatasoisesti (A1-luokka).

Kestävä liikkuminen

Kauppatorin tulee olla helposti saavutettava paikka kaikille. Kävelykeskustan alueella pääroolissa ovat jalankulkijat. Käveltäviä alueita kehitetään suunnittelussa esteettöminä ja viihtyisinä niin, että kauppatorille tekee mieli tulla ja pysähtyä myös arkipäivinä. Keskustassa tavoitteena on edistää myös pyöräilyn mahdollisuuksia, kuten saavutettavuutta pyöräpysäköinnin paikkoja lisäämällä. Suunnittelussa huomioidaan myös kestävä kehitys edistävän julkisen liikenteen liityntäyhteydet. Linja-autopysäkkialueen viihtyisyyttä ja toimivuutta tulee kehittää kestävä liikunnan ”hubina”.

Ydinkeskusta on vahvemmin yhteydessä merelliseen Vaasaan

Vaasan kauppatori on merellisen kaupungin sydän. Hovioikeudenpuistikko toimii kävelykeskustan vahvimpana linkkinä Rautatieaseman ja Kaupunginrannan välillä. Suunnitelmalta edellytetään ideoita siitä, miten tätä rannan ja keskustan yhteyttä vahvistetaan, esim. palvelumuotoilun näkökulmasta. Meren läheisyyden aistimista myös ydinkeskustassa voidaan lisätä esimerkiksi kasvillisuuden, taiteen ja rakenteiden muotoilun avulla.

Tekniset tavoitteet ja toteutettavuus

Kauppatorin ympäristöön haetaan suunnitelmaa, jossa alueen haasteet on huomioitu ja ratkaistu. Suunnitelman tulee olla teknisiin reunaehtoihin nähden ja budjettiin suhteutettuna toteuttamiskelpoinen. Hankkeen kokonaiskustannusarviossa on varauduttu tässä suunnittelukilpailussa ratkaistavien rakenteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen noin kolmella miljoonalla (3 000 000) eurolla. Kilpailijoilta odotetaan ratkaisujen karkeaa kustannusarviota suunnittelualueen yleissuunnittelun osa-alueilta 1 ja 2 InfraRYL:in hanke ja rakennusosalaskennan mukaan.

4. Kilpailualueen ja lähiympäristön kuvaus

4.1. Alueen kuvaus

Suunnittelun taustaa

Kauppatorin nykyinen ilme perustuu vuonna 1994 tehtyyn kauppatorin yleissuunnitelmaan, jolloin torialueen alle suunniteltiin nykyinen pysäköintilaitos. Suunnitelmaa on päivitetty ja jatkettu muun muassa vuosina 1999 ja 2003 nykyisen kävelykadun yleissuunnitelmien osalta. Keskustan osayleiskaavaan pohjautuen on suunnittelualueelle laadittu uusi, matkakeskukselta rantaan ulottuva kahdella toteutusvaihtoehdolla varustettu kävelykeskustan yleissuunnitelma vuonna 2020, johon myös kauppatorin alue sisältyy (ks. liite 4). Tähän yleissuunnitelmaan pohjautuen laadittiin nykyisen kävelykadun ja matkakeskuksen väliin jäävälle osuudelle Hovioikeudenpuistikkoa toteutussuunnitelma vuoden 2021 aikana (ks. liite 5).

Asukasmäärä ja ikärakenne

Vaasan asukasluku oli vuonna 2020 67 551 asukasta ja väestötiheys 185,2 as./km². Koko Vaasan asukkaista alle 20-vuotiaita on 21%, 20-39 vuotiaita 30%, 40-64 vuotiaita 28% ja yli 64 vuotiaita 21%. Suomenkielisten osuus kaupungissa on 67% ja ruotsinkielisten 23% ja muun kielisten 9%. Keskustan asukasmäärä on n. 15 000. (Tilastokeskus) Keskustan ikärakenteessa korostuu 20-39 vuotiaiden osuus.

Toritoiminnot

Kauppatori toimii torimyyntin alueena, joka on arkena pääasiassa pienipiirteistä, mutta esimerkiksi suurten tapahtumien aikaan torimyynti laajenee myös kävelykadun puolelle. Myyntialueen lisäksi se on historialtaan ja merkitysarvoiltaan kokoontumisen tori ja juhlatori. Tori tarjoaa alustan vappumarkkinoiden, joulunavauksen, mielenosoitusten ja sotilasvalatilaisuuksien kaltaisten tapahtumien suurempia kokoontumistarpeita varten. Suurimmissa tapahtumissa on ollut arviolta 10 000 henkilöä ja keskikokoisissa tapahtumissa 3 000 henkilöä. Tori toimii myös pienempien tapahtumien järjestämispaikkana.

Silloin kun torilla ei ole tapahtumia, se koetaan tyhjäksi ja epäviihtyisäksi. Erilaiset torimyyntipisteet, sekalainen asettelu ja pysyvien myyntivaunujen taustapuolien tavaransäilytys luovat torille epäjärjestyksen yleisilmettä. Torin esiintymislava mahdollistaa puheiden ja esim. konserttien pidon. Tarvittaessa torille on tuotu rekka suuremman

lavatarpeen täyttämiseksi. Tilapäiset toiminnot, kuten beach volley, pomppulinnat ja ruokamarkkinat tuovat torille ja kävelykadulle vaihtelevaa toimintaa. Väliaikaisilla ko-keiluilla Vaasan torilla on saatu elävöittäviä tuloksia, esim. keinonurmen ja lisätyn kas-villisuuden avulla. Talvella ihmisiä torille on houkutellut mm. lumenviestotapahtumat. Torin kaltevuus on osittain aiheuttanut haasteita kenttien perustamisen kannalta.

Torin eteläpäädyssä on kaupungin keskeisimmät joukkoliikenteen pysäkit. Tila isojen ihmismäärien odotteluun ei ole aina riittävä eikä sateensuojaa juuri ole. Myös esteet-tömyydessä ja tilan jäsentelyssä on sekavuutta mm. jalankulun ja pysäkillä odottelijoi-den osalta. Avoimena tilana toria käytetään läpikulkuun, johon nykyään esteettömiksi rakennetut väylät eivät sovellu kuin Ylä- ja Alatoria yhdistäen.

Torikartasta näkee nykyiset vuosipaikkalaiset, muut toripaikat, jäätelökioskin paikat, jäte- ja vesiratkaisut. Jäteprässin vieressä on biojätteen syväkeräys, joka ei tällä het-kellä ole käytössä. Kilpailuaineiston liitteenä on myös sähkökartta, johon on merkattu-na torilla sijaitsevat ulosotot. Ravintolavaunuihin sähköt johdetaan käytännössä aina toriparkin porrashuoneista pitkillä johdoilla. Torilta puuttuu esteetön ja 24/7-periaat-teella toimiva maksuton WC.

Kulttuurihistorialliset arvot

Setterbergin katuverkosto puistikkoinen ja palokatuineen, sekä toriaukioineen, on säilynyt hyvin, joskin ajoväyliä on autoilun helpottamiseksi levennetty puuston kus-tannuksella. Vaasan keskuspuistikot, palokadut ja kauppatori on arvotettu valtakun-nallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Inventoituja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia on kävelykadun varrella Suomalainen klubi (v. 1878/ 1905), C. J. Hartmanin talo (1911–13) ja Lassila&Tikano-jan liikerakennus (1937), torin ympärillä Rewell center (v. 1960-64), Commercen talo (v. 1911) ja Unitas (v. 1925-26) sekä Vaasanpuistikon reunalla Askon talo (v. 1939), Aktian talo (v. 1972) ja Kauppahalli (v. 1939). Suomen Vapaudenpatsas (v. 1938) on myös suojeltu.

Rakennukset ja rakenteet

Suunnittelualuetta ympäröivät keskustan isot liikerakennukset. Niiden suunnittelijat ja rakennusvuodet esitetään teemakartalla (s. 14).

Torilla keskeiset rakennukset ja rakenteet (s. 15) ovat esiintymislava ja toriparkkiin johtavat hissi- ja porrashuoneet A, B, C ja D. Kävelykadun ja Kauppapuistikon kioskira-kennuksissa toimii tällä hetkellä Hesburger, Social Burgerjoint ja Littlepub. Torilla pat-

saan vieressä on kevytrakenteinen Info-kioski. Hesburgerin rakennuksessa on julkinen WC-valmius, jota ei ole otettu käyttöön. Porrashuoneen A kautta on pääsy Toriparkin aukioloaikoina maksulliseen yleisö-WC:hen ja kauppakeskuksissa on aukioloaikoina omat yleiset wc-tilansa.

Toriparkin kansirakenne ulottuu lähes koko suunnittelualueelle. Nykyiset ajoluiskat toriparkkiin ovat torin vastakkaisista päädyistä Kauppapuistikolta. Painorajoitukset ja rakennekerrosten paksuus vaikuttavat rakentamiseen ja toimintaan kansirakenteen päällä.

Seuraava sivu: Suunnittelualueen rakennukset ja rakenteet.

TORIA YMPÄRÖIVÄT RAKENNUKSET

Alatori

1. Kiinteistö, valmistunut 1981
2. Commercen talo, Alatori 1, valmistunut 1911/13. Suunnittelija Bruun & Schoulz
3. Unitas, Alatori 3, valmistunut 1925/26. Suunnittelija Schoulz & Palmqvist Lasimaalaukset L. Segerstål
4. Alatori 3, valmistunut 1989. Paikalla sijainnut aiemmin nk. Shellin talo (1858 C.A. Setterberg)

Vaasanpuistikko/ Kauppapuistikko

5. entinen Lollipop. Pääosin purettu ja uudisrakennettu 1987. Julkisivu kadulle säilytettiin. (1914/A.W. Stenfors)
6. Kauppahalli, Vaasanpuistikko 18b, valmistunut 1892/1901/1927. Suunnittelija Backmansson & Thesleff vanhin osa 1892. A.W. Stenfors 1901 ja 1927.
7. Askon talo, Kauppapuistikko 13/ Vaasanpuistikko 18 valmistunut 1939. Suunnittelija Viljo Rewell
8. Aktian talo, Kauppapuistikko 14 valmistunut 1972 suunnittelija Arkkitehtitoimisto Bertel Saarnio, pääsuunnittelija Kari Järvinen

Ylätori

9. Rewell Center valmistunut vaiheittain 1960-1963 suunnittelija Viljo Revell

Hovioikeudenpuistikko/Kauppapuistikko

10. Hartmanin talo, Kauppapuistikko 12 valmistunut 1911-13 suunnittelija K.S. Kallio
11. Sampotalo, Kauppapuistikko 11 valmistunut 1979 suunnittelija Toivo Korhonen

100 M

RAKENNUKSET JA RAKENTEET

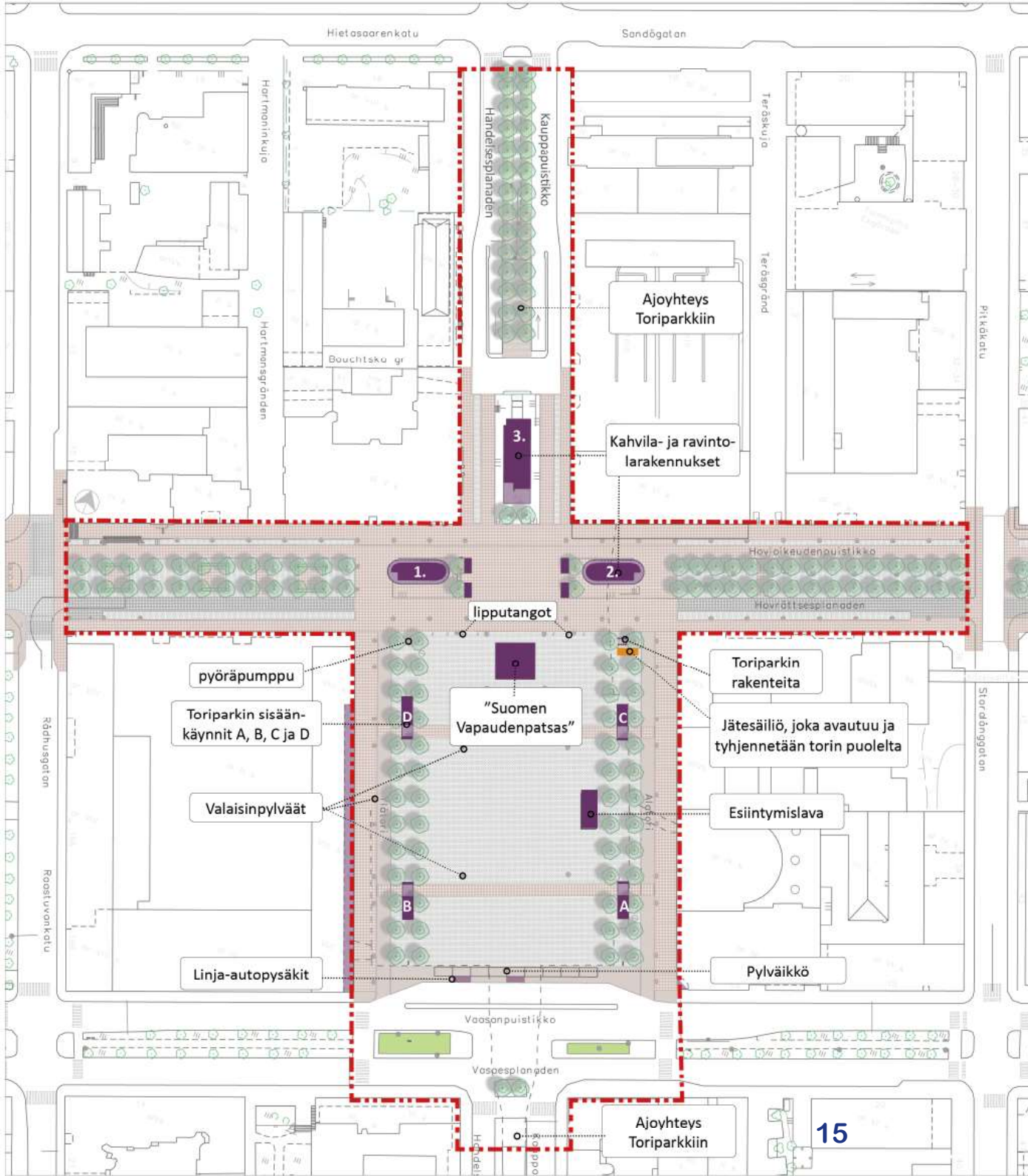
-   = MAANPÄÄLLISET RAKENNUKSET JA KATOKSET
- = MAANALAISET RAKENTEET (JÄTEPRÄSSI)

Torin kioskit

1. Hovioikeudenpuistikko 15a valmistunut 2003
suunnittelija Heikki Aitoaho
2. Hovioikeudenpuistikko 15b valmistunut 2004
suunnittelija Heikki Aitoaho

Kauppapuistikko

3. Hesburger, Kauppapuistikko 11a valmistunut 2004
suunnittelija Heikki Aitoaho

100 M

Maamerkit, näkymät ja kaupunkirakenteen solmukohdat

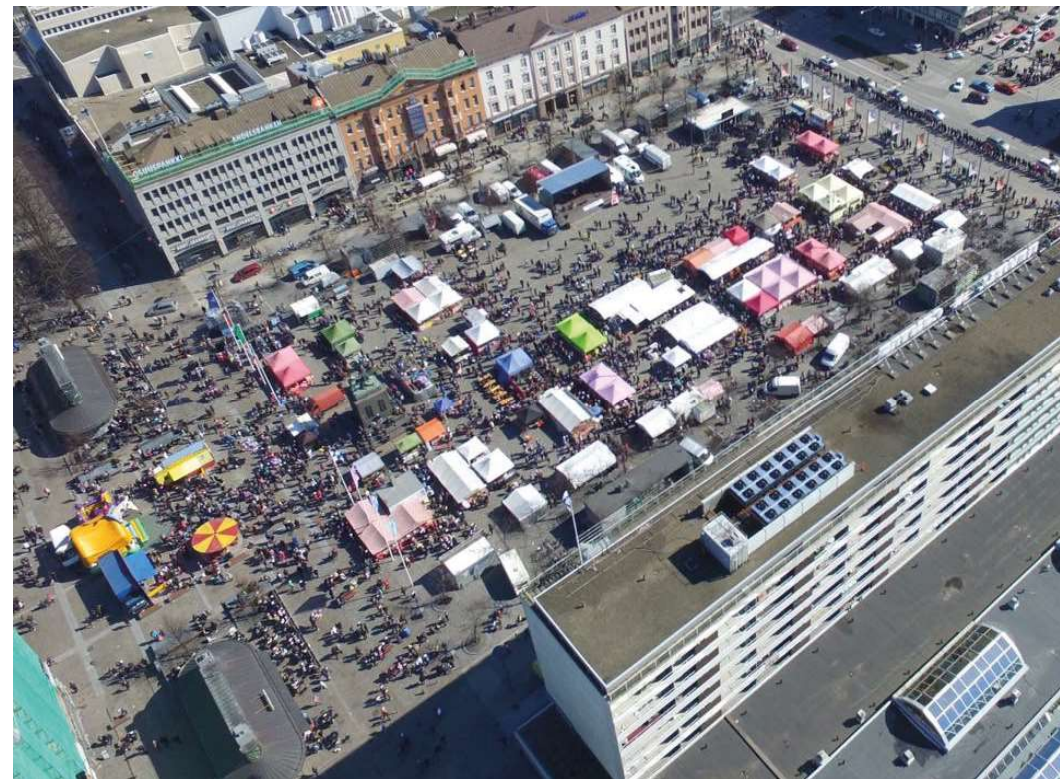
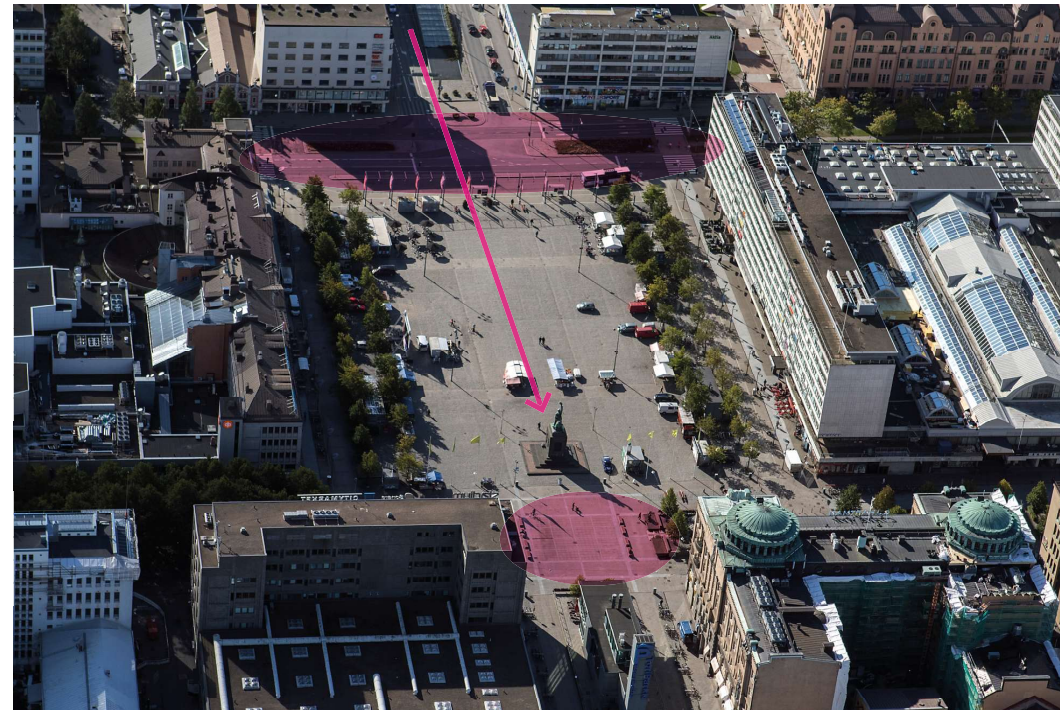
Torilla ja samalla koko suunnittelualueella keskeisimpänä maamerkinä toimii 1938 paljastettu Yrjö Liipolan ja Jussi Mäntysen suunnittelema Suomen Vapaudenpatsas. Näin ollen avoin näkymä torin halki patsaan suuntaan on keskeinen tärkeänä pidetty piirre (ks. viereinen kuva).

Puusto koetaan tärkeänä viihtyvyystekijänä torilla. Suurikokoiset puut selkeyttävät torin tilaa, antavat sille oman mittakaavansa ja luonteensa sekä eheyttävät reunaa-alueen muuten hajanaista ilmettä. Toisinaan puusto koetaan myös kivijalkaliikkeitä ulkopuolelle rajaavana elementtinä. Puukujanteiden lähiympäristö koetaan jokseenkin tukkoisena ja kujanteen alusta on lähinnä pyöräpysäköinnin käytössä ja ruokakojujen takapihana.

Kävelykadun puistikkoa on kehitetty Rautatieaseman päädyn suunnitelmassa niin, että puiden välissä voi kulkea ja viipyillä ympäröivien kävelykadun ja pihakadun välissä. Tämä periaate ei tällä hetkellä toteudu kaikkialla nykyisen kävelykeskustan puistikoilla, vaan osin kiinteät pyörätelineet ja rakennukset estävät kulun.

Vaasanpuistikon ja eteläisen Kauppapuistikon osuus on pääasiassa vilkasta risteysaluetta ja alueen liikenteellinen solmukohta. Raskaasti liikennöity Vaasanpuistikko erottaa torin ja kävelykeskustan eteläisestä liikekeskustasta. Torin kanssa samaan avoimeen maisematilaan kuuluvalla alueella on suuri merkitys nykyisen torin tunnelman muodostumisessa. Etelästä saapuville autoilijoille kauppatorin eteläreuna ja Vapaudenpatsas toimii myös kaupunkiin saapumisnäkömän huipennuksena.

Kävelykeskustan solmukohta muodostuu Hovioikeudenpuistikon, Kauppapuistikon ja Kauppatorin risteykseen. Tälle alueelle on muodostunut pienimuotoinen toriaukea vesiaiheineen, penkkeineen ja patsaineen. Aluetta rajaavat ravintolapaviljongit ja Vapaudenpatsas. Kauppapuistikon yhteyden kävelykeskustaan tekee ahtaaksi ja takapihamaiseksi alueen rakennusten ja Toriparkin rampin rajaama tila ja liikenne. Kauppapuistikon osuus suunnittelualueesta (osa-alue 3) on nykyisellään epäviihtyisä ja epätoimiva.

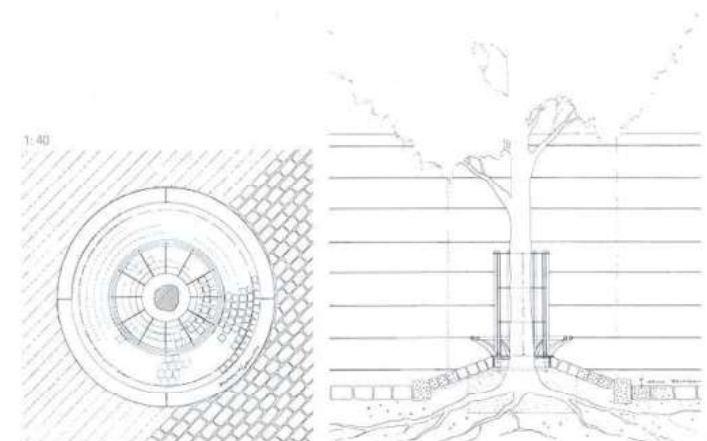
KASVILLISUUS

- SÄILYVÄ PUU, LEHMUS
- UUSITTAVA PUU, LEHMUS (Kiireellisyysluokka vaihtelee...)
- PENSASISTUTUS

KAUSI-ISTUTUSALUE

Lisäksi kausi-istutuksia mm. ajonestoruukuissa ja kahvilarakennusten äärellä.

Suunniteltu istutusdetalji, Aitoaho&Viljanen (1995)

Tilanne 2021, Puustokartoitus

100 M

Istutukset, pintamateriaalit ja varusteet

Torialueen puut ovat metsälehmäksiä. Puusto on selvinnyt poikkeuksellisen hyvin (15-27 vuotta) kansirakenteella virheellisestä istutustavasta ja rajoitetusta kasvualustasta huolimatta. Kävelykadun puut ovat puistolehmäksiä. Kävelykadulla on matalat, pensasistutuksin rajatut ”oleskeluloosit”. Vaasanpuistikon risteysalueella kaupunki ylläpitää kahta kausi-istutusaluetta. Torilla käytetään myös erilaisia kausi-istutukseen soveltuvia astioita, esim. ajoesteenäkin toimivia suuria ruukkuja.

Torin pintamateriaalina ovat pääasiassa vanhat nupukivet ja ruskeat graniittiset (Baltic Brown) laatat. Ala- ja Ylätorilla on hyödynnetty myös betonikiveä kalanruotoladonnalla. Kävelykadulla on pääasiassa ruskeaa graniittilaattaa. Kävelykatu on varustettu lämmityksellä, kuten myös kaksi esteetöntä kulkureittiä torialueen poikki hissikuilujen välillä.

Toriympäristön ja kävelykadun penkit, roska-astiat, pyörätelineet, nojailutelineet ja kaivon kannet on suunniteltu varta vasten alueelle eli ovat mallia ”Vaasa” (Aitoaho&Viljanen). Graniittipenkkin materiaalina on käytetty Baltic Brown graniittia. Penkkien ja pyörätelineiden puuosissa on käytetty öljyttyä tikkiä, joka myöhemmin on maalattu ruskeaksi. Kävelykadun pensaila rajatuissa ”loosseissa” on Vaasan historiallisen puistonpenkkimallin mukaiset puiset, vihreäksi maalatut penkit, joita on käytetty muuallakin Vaasan puistoissa vihreinä, valkoisina ja harmaina. Kävelykadun jatkeen suunnitelmassa sekä graniittipenkkiä että historiallista puistonpenkkiä on kehitetty esteettömämpään suuntaan korkeutta nostamalla ja historiallisen penkin kallistuskulmaa suoristamalla. Samalla molempien penkkimallien istuinpintoihin valittiin puun sävy. Historiallisten puistonpenkkien rungon väriksi valittiin grafiitinharmaa (RAL 7024), jota käytetään myös alueen valaisinpylväissä ja muissa maalattavissa kalusteissa. Aitoaho&Viljasen suunnitelmien mukaan metalliosissa on käytetty laajalti myös sinkittyä terästä.

Liikenne ja saavutettavuus

Kauppatorin alueen nykyiset liikennejärjestelyt ja pysäköintipaikat pääpiirteittäin on esitetty sivulla 19. Liikennemäärät ja muuta tietoa esitetään Keskustan OYK:n liikenneselvityksessä.

Kilpailualue on tärkeä esteetön kävely-ympäristö. Torilla kuljetaan poikki ja vinoittain oikoen. Ajoneuvoja on sijoitettu osoitettujen paikkojen ulkopuolelle luvattomasti, varsinaiselle torialueelle. Pääosa torille pysäköidyistä ajoneuvoista kuuluu torimyyjille ja ne sijoittuvat usein myyntipaikan yhteyteen. Linja-autopysäkit torin eteläosassa palvelevat paikallis-, seutu- ja koululaisliikennettä. Pysäkkialue on osa keskeistä liikenne-

teellistä solmukohtaa. Torin pelastusreitit, huoltoliikenne ja pysäköintipaikat Ylä- ja Alatorilla tulee säilyttää liitekartan mukaisesti.

Pyöräliikenne on sallittu kävelykeskustassa, mutta sille ei ole osoitettu erillistä liikenneväylää, vaan se on kävelyliikenteelle alisteinen ja näin pyöräilijöiden vauhdin toivotaan pysyvän maltillisena. Nopeat pyöräilyväylät on tarkoitus sijoittaa kävelykeskustan ulkopuolelle. Autoliikenne ja pyöräliikenne on sallittu pihakaduilla erillisellä väylällä. Autojen pysäköinnille on kävelykeskustan läheisyydessä kadunvarsipysäköintiä sekä pieniä pysäköintialueita ja -laitoksia, mutta pääasiallinen kaupallinen pysäköinti on Toriparkissa.

Seuraava sivu: Liikenteen, pelastusajon ja pysäköinnin nykytila.

LIIKENNE, PELASTUSAJO JA PYSÄKÖINTI

- SUUNNITTELUALUEEN RAJA
 - PELASTUSAJO
 - AJOYHTEYS
 - PIHAKATU (nopeus max. 20 km/ h)
- PYSÄKÖINTIPAIKAT:
- M=Maksullinen
 - T=Taksit
 - I=Inva
 - R=Rajoitettu
 - MP=Moottoripyörät
 - B=Bussit

Muu alue jalankulun ja pyöräilyn aluetta, torille huoltoajo ja torikauppiaille ajo sallittu.

100 M

4.2. Alueen luonnonolosuhteet

Keskustan hulevedet ja maannousu

Vaasan rannat mataloituvat maankohoamisen johdosta. Arvioitu maankohoaminen on Vaasan seudulla noin 8,5 mm vuodessa. Maankohoaminen ei vaikuta kilpailun suunnittelualueeseen, mutta se antaa Vaasan luonnolle sen tunnusomaisen ilmeen. Keskustan osayleiskaavan yhteydessä on tehty keskustan hulevesiselvitys. Keskusta on pääasiassa rakennettua aluetta, jossa hulevedet käsitellään suurelta osin erillisviemäröinnillä, mutta myös avo-ojin ja avoimin sadevesikouruin. Hulevedet päätyvät käsittelemättöminä Onkilahteen sekä Eteläiselle – ja Pohjoiselle Kaupunginselälle, joiden kuormitusta, rehevöitymistä ja umpeenkasvua purkuvesien ravinnepitoisuudet lisäävät.

Keskustaan tehdyssä hulevesiselvityksessä tunnistettiin useita hulevesitulvapaikkoja. Yksi näistä sijaitsee suunnittelualueella Vaasanpuistikko 18 edustalla. Vesimäärät alueella eivät kasva kovin suuriksi, mutta alueen lähellä olevat liikehuoneistot ovat vaarassa kastua jo kerran kahdessa vuodessa toistuvan sateen yhteydessä. Tulva-vaurioihin vaikuttavat muun muassa sisäänkäyntien korkeusasemat, tonttien sisäiset hulevesiviemäriverkostot ja syöksytorvien sijainti. Yksi korjaustoimenpide voisi olla puistikon keskikorokkeen alentaminen ja muuttaminen imeyttäväksi painanteeksi. Haasteena alueella on kunnallistekniikan verkosto, joka vaikeuttaa hulevesiverkoston toimintaa. Ohjaamalla hulevesiä päähulevesiviemäristön sijaan noudattamaan nykyistä tulvareittiä, voidaan ratkoa nykyistä ongelmaa. Asiaa tarkastellaan käynnissä olevan toriparkin laajennuksen asemakaavan yhteydessä.

Ilmasto ja valo

Vaasaa luonnehditaan Suomen aurinkoisimmaksi kaupungiksi. Meren läheisyys vaikuttaa Vaasan säätilaan, joka on usein tuulinen ja aurinkoinen. Tori koetaan tuuliseksi paikaksi, mikä kylmällä säällä aiheuttaa epä mukavuutta. Vaikka aurinkoa on usein saatavilla, koetaan Ylätori torin varjoisimmaksi puoleksi. Liikenteen melu ja päästöt vaikuttavat etenkin Vaasanpuistikon laidalla viihtyisyyteen.

4.3. Alueen historialliset vaiheet

Vaasan kaupungin palaessa vuonna 1852 oli maankohoamisen takia meri siirtynyt kauaksi silloisesta keskustasta ja kaupunki päätettiin siirtää. Arkkitehti Carl Axel Setterberg laati Vaasan keskustalle (tuolloin Nikolainkaupunki) uuden asemakaavan vuonna 1855 sen nykyiselle paikalle. Asemakaava perustuu kahden pohjois-eteläsuuntaisen (nykyiset Kirkko- ja Kauppapuistikko) ja kolmen länsi-itäsuuntaisen (nykyiset Hovioikeuden-, Vaasan- ja Korsholmanpuistikko) puistokadun varaan, joiden avulla kaupunki jaettiin palo-alueisiin. Pääelementtejä olivat selkeä ruutukaava, leveät puistikot, kortteleiden läpi kulkevat palokadut, vapaamuotoinen rantapuistovyöhyke sekä rannan julkiset rakennukset. Puistikot, palokadut, torit sekä rantapuisto ja sen julkiset rakennukset ovat nykyäänkin Vaasan tyypillisimmät ja omaleimaisimmat osat.

Toreilla on ollut jo alkuperäisessä kaavassa keskeinen rooli keskusaukioina ja Kauppatorilla kauppapaikkana. Myös toiminnot torin ympärillä oli tarkoin harkittu. Kauppatori rakennettiin katuverkoston toteutuksen yhteydessä Nikolainkaupungin perustamisen jälkeen. Tori on ollut avoin kenttä ja näkymät yli torin esteettömät. Autoistumisen myötä torilla oli linja-auto pysäkkejä ja paljon nykyistä enemmän autopaikoitusta. Tuolloin itse kauppatori oli vain noin 45 m leveä ja liikenne vei tilaa Ylä- ja Alatorilta. Toriparkin rakentamisen ja kauppatorin saneerauksen myötä tavoitettiin jälleen paremmin käveltävä ja juhlava paraatitori, jolloin tilaa levitettiin linja-autopysäkkien poistuessa ylätorilta yhteensä noin 40 metriä. Torin pintaan on muotoiltu kaksi pohjois-eteläsuuntaista "harjannetta" pysäköintikannen rakentamisen jälkeen, jotka perustuvat alkuperäisen kiveyksen pinnanmuotoiluun ja hulevesien hallintaan.

1960- ja 1970-luvuilla keskustaa uudistettiin arkkitehti Erik Kråkströmin modernistisen asemakaavan mukaan. Huomattava osa kaupungin historiallisesta rakennuskannasta purettiin ja tilalle nousi massiivisia kerrostalolamelleja. Keskustan korkeus kasvoi merkittävästi. Setterbergin kaavasta poiketen uudet rakennukset sijoitettiin usein tonttien keskiosiin kadunvarren sijaan.

Nykyinen keskusta on eri rakennustyylien, ajallisen kerroksellisuuden ja vaihtelevan kaupunkikuvan leimaama. Kaupunkikuvasta näkyy aikansa ihanteet, aatteet ja historian vaiheet. Ajan kerrostumat luovat rikasta ja monipuolista ympäristöä, joka sekä viestittää menneistä olosuhteista ja tapahtumista sekä luo alueelle omaleimaista ilmettä.

4.4. Kaavat ja laaditut suunnitelmat

Vaasan keskustan osayleiskaava 2040

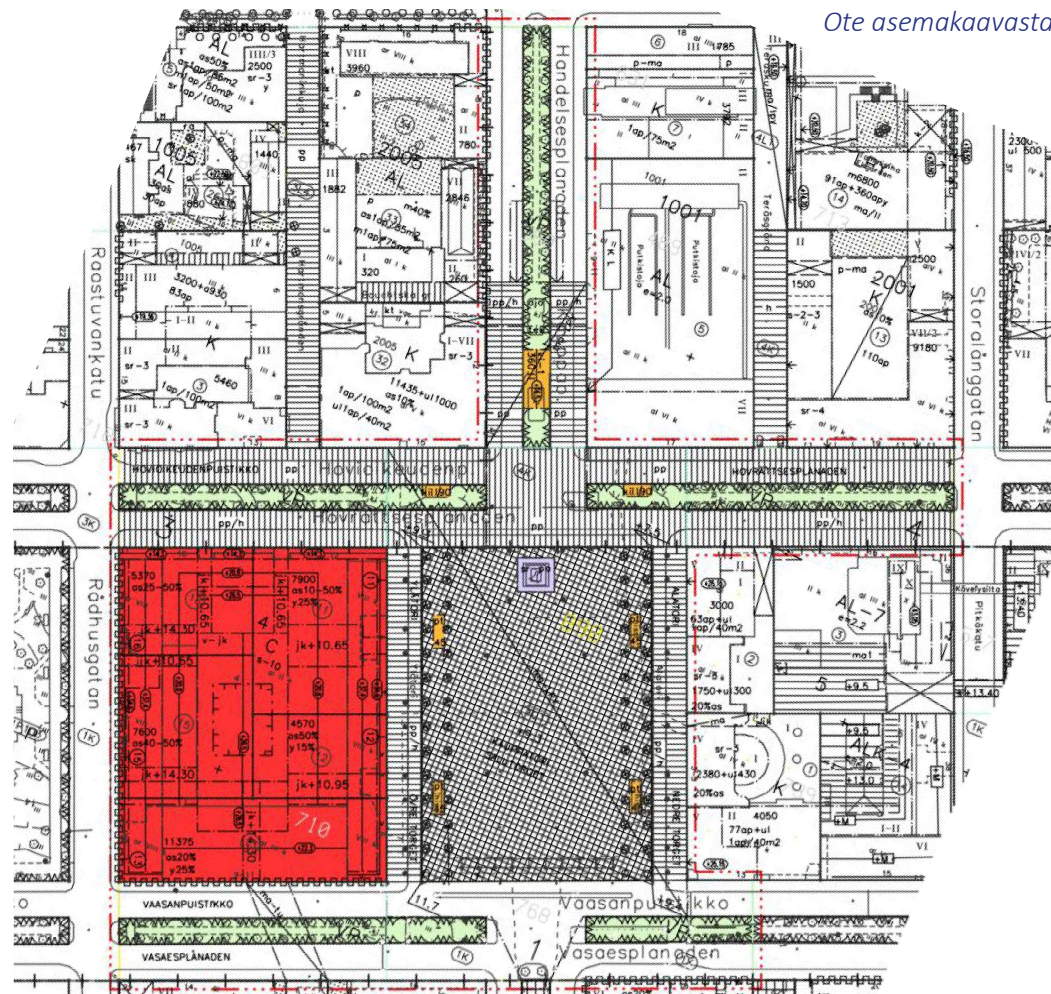
Keskustan osayleiskaava sai lainvoiman 22.8.2021, ja on keskeinen Vaasan keskustaa-alueen kehittämistä ohjaava asiakirja. Osayleiskaavan taustaksi laadittiin useita selvityksiä ja osaraportteja, mm. liikenneselvitys, kaupan selvitys, kulttuuriympäristöselvitys sekä Vaasan keskustastrategia, jossa määriteltiin Vaasan keskustakehittämisen suuntaviivat ja strategiset tavoitteet.

Torin ympäristö on kaupungin sydän ja monipuolinen kaupan tihentymä, jossa maankäytön, liikenteen, palveluiden ja elinkeinojen keskinäinen riippuvuus korostuu. Strategisella tasolla keskeisin tavoite on kehittää Vaasan keskustaa koko seudun elinvoimaisena ja vetovoimaisena keskuksena. Tavoitteena on myös laajentaa ja tiivistää Vaasan keskustaa, laajentaa Vaasan kävelykeskustaa, parantaa keskustan saavutettavuutta ja kehittää erityisesti kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia keskustassa. Keskustan kävely-ympäristön houkuttelevuuden ja toimivuuden kehittäminen on tärkeää niin ympäristön viihtyvyyden kuin keskustan liikkeiden ja kaupallisten palvelujen toimintaedellytysten kannalta. Keskustan rakentamisessa on huomioitava myös rakentamisen tehokkuus ja kaupunkikuva, autojen ja pyörien pysäköinti, energiatehokkuuden parantaminen, historialliset arvot, toiminnallisuus sekä vaikutukset keskustan liikenneverkkoon.

Osayleiskaavassa on osoitettu Vaasan valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt, joita ovat puistikot, palokadut, keskeiset puistot ja kauppatori. Näiden alueiden mittakaava, luonne, arvokkaat kaupunkitilat ja alueilla oleva rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta on osayleiskaavan mukaan säilytettävä. Alueille rakennettaessa tai alueita muutettaessa on huolehdittava alueiden erityisten arvojen säilymisestä. Puistikot kestävät jonkin verran muutoksia, mutta niiden luonteen säilymisen kannalta puurivien säilyminen on hyvin oleellista. Puistikoiden alkuperäiset puulajit ovat koivu, lehmus, vaahtera ja jalava. Puulajeina puistikoilla tulee ensisijaisesti käyttää puistikoiden alkuperäisiä puulajeja.

Alueen voimassa oleva asemakaava

Asemakaavassa suunnittelualue on enimmäkseen tori-, katu- ja puistoaluetta. Alueelle on sallittu myös pientä palvelurakentamista, kuten kioskitoimintaa tai maanalaista pysäköintiä mahdollistava rakentaminen. Alueen nykyiset puut on merkitty suojeltaviksi. Puistikoilla puiden säilymistä edellyttävät myös valtakunnallisen rakennetun kulttuuriympäristön arvo (RKY). Asemakaavaselostus liitteenä (liite 6) ja kaavakuva linkkinä.

Toriparkin laajennuksen asemakaava

Kaavoitus valmistelee parhaillaan Toriparkin laajennuksen asemakaavaa. Laajennus sijoittuu Vaasanpuistikon alle, ja kaavarajaukseen sisältyy myös osa Kauppatorista ja Kauppapuistikko 14 liikekiinteistön tontti. Asemakaavan valmistelu on vielä selvitysvaiheessa, joten Kauppatorin kilpailun ratkaisut voidaan tarvittaessa siinä huomioida. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa 600-800 autopaikan laajennus Vaasanpuistikon alle siten, että se yhdistyy luontevasti nykyiseen Toriparkkiin, ja että mahdolliset uudet sisäänajot sijoittuvat Vaasanpuistikolle, lännessä Koulukadun risteyksen ja idässä Asemakadun risteyksen tuntumaan. Muita asemakaavan tavoitteita ovat mm. valtakunnallisesti merkittävän rakennetun ympäristön arvojen säilyminen, keskusta-alueen toimivuuden vahvistaminen ja kevyen liikenteen tarpeiden huomioiminen. Asemakaavan hankesivut löytyvät osoitteesta www.vaasa.fi/ak1071

Kävelykeskustan ja torin aikaisemmat suunnitelmat

Vaasan kauppatorille laadittiin yleissuunnitelma vuonna 1994 toriparkin rakentamisen yhteydessä. Suunnittelun tavoitteena oli juhla paraatitori, joka avautuu torin viereisiin kiinteistöihin. Suunnitelman myötä torin ympäristö muuntui kävelypainotteiseksi ja torille istutettiin kaksoispuurivit Ala- ja Ylätorin katujen viereen. Toriparkin myötä kaikki torin kalusteet, pylväikkö, valaistus ja rakenteet uudistettiin. Toriparkkiin johtavat porraskuilut tulivat myös osaksi torin rakenteita. Katukiveyksessä käytettiin pääasiassa torin alkuperäisiä purettuja kiviä, mutta luotiin myös uusia esteettömiä reittejä graniittilaatoin. Torin keskellä olevat valopylväät on suunniteltu alkuperäisten valopylväiden pohjalta.

Keskustan kävely-ympäristöä alettiin laajentamaan toriparkin laajennuksen yhteydessä vuonna 2003, jolloin syntyivät mm. kävelykadun lasiseinäiset ravintolapaviljongit, niiden välinen pienempi tapahtumatori vesiaiheineen ja patsaineen, Kauppapuistikon torin pohjoispään ravintolarakennus ja ramppi toriparkkiin sekä kävelykadun kalusteet ja valaisimet. Kävelykeskusta valmistui kokonaisuudessaan vuonna 2006, mutta muun muassa alueen pinnoitteita ja pollarivalaisimia on jouduttu vaihtamaan alueen valmistumisen jälkeen.

Vuonna 2006 Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi Vaasan ”Suomen parhaan keskustauudistuksen 2006” -palkinnolla. Kävelykeskustasta todettiin seuraavaa: ”Torinaluspysäköinti tuo asiakkaat sujuvasti aivan ydinkeskustaan, jalankulkukeskusta jatkuu sujuvasti torin ympäristöön, keskusta on viihtyisä ja modernit rakenteet ovat vuoropuhelussa historiallisen keskustan kanssa.” Kävelykeskusta palkittiin lisäksi Suomen kuntateknisen yhdistyksen ”Vuoden 2006 kuntatekninen saavutus”-kunniamaininnalla sekä Puutarhaliiton ry:n ja Rakennusteollisuus RTT ry:n ”Vuoden 2006 ympäristörakenne”-kunniamaininnalla.

Vuoden 2020 lopussa Vaasan laajennetun kävelykeskustan yleissuunnitelma ja sen vaihtoehdot pidettiin nähtävillä, ja niistä pyydettiin lausuntoja ja mielipiteitä viranomaisilta ja kaupunkilaisilta (ks. kilpailuvaiheen materiaalit). Yleissuunnittelutyö on vielä kesken ja lopullinen yleissuunnitelma Vaasan laajennetulle kävelykeskustalle on alustavasti hyväksytty.

4.5. Suunnittelua ohjaavat strategiat

Vaasan kaupungin strategia 2022-2025

Vaasan kaupungin strategiassa Vaasan tavoitteina ovat erityisesti vetovoimaisuus ja hyvinvointi. Näihin tavoitteisiin pyritään muun muassa asukkaiden hyvinvointiin ja onnellisuuteen panostamalla, yritysystävällisyydellä sekä asukkaiden, opiskelumahdollisuuksien ja työpaikkojen lisäämisellä. Vaasan tavoitteena on olla hiilineutraali vielä 2020-luvulla. Vaasa on myös pohjoismaiden energiapääkaupunki ja yrittäjät ovat tärkeässä asemassa Vaasassa. Lisäksi Vaasa on yksi Suomen johtavista kestäväan kehitykseen panostavista kaupungeista. Energisyys ja energiaratkaisut saavat näkyä myös kaupunkilaisille katukuvassa.

Unicef – Lapsiystävällinen kunta

Vaasan kaupunki on mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta –mallissa vuoden 2022 alusta. Mallin avulla lapsen oikeudet otetaan huomioon ja lasta kuullaan sekä kunnan päätöksenteossa että palveluissa. Malli auttaa kuntia varmistamaan, että erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeudet toteutuvat.

5. Suunnitteluohjeet

5.1. Yleiset ohjeet

Kaikilla suunnittelun osa-alueilla tulee huomioida suunnittelukilpailun edellä mainittujen tavoitteiden edistäminen kokonaisuutena ja osana keskustaa. Näiden ohella huomioidaan alueelle aiemmin tehdyt suunnitelmat ja selvitykset (ks. liitteet ja linkit). Toivotaan, että kilpailusuunnitelmassa huomioidaan vuoden 2020 kävelykeskustan yleissuunnitelma (liite 4), mutta torialueella tapahtuvien perustavanlaatuisen muutosten myötä on siihen mahdollista esittää perusteltuja muutoksia.

Kaupallinen pysäköinti sijaitsee pääsääntöisesti Toriparkissa. Pelastusreitit, pelastuspaikat, huolto- ja muu liikenne ympäröiviin liikkeisiin sekä inva- ja torimyyntiin liittyvä pysäköinti on huomioitava ja mahdollistettava, muu tarpeeton ajoneuvoliikenne ja pysäköinti alueella halutaan minimoida.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman verkkosuunnitelman mukaiset reitit on huomioitava suunnittelussa. Tavoitteena on sijoittaa suunnittelualueelle 200 pyöräpysäköintipaikkaa. Alueen pelastusreitit, huoltoliikenne ja pysäköintipaikat Ylä- ja Alatorilla tulee huomioida suunnittelussa.

Asemakaavaan merkityt rakennukset pysyvät nykyisessä toiminnassaan. Avoimen torin turvallisuuskäytökulmat tulee huomioida kaikkialla. Torialueella tulee turvata pelastusreitit kaikissa tilanteissa, estää väkijoukkoon ajo ja minimoida katvealueet. Rakenteiden ja kalusteiden tulee kestää ilkeävaltaa.

Hulevesiä voidaan hyödyntää rakennetun ympäristön osana ja samalla vähentää keskustan tulvapiikkejä. Kauppatorin pysäköintikannen alueella tulee mahdollisten hulevesiratkaisuiden olla teknisesti korkeatasoisia.

Merellisen energiapääkaupungin imagoa voi kasvattaa siellä, missä se suunnitelmassa tuntuu loogiselta. Suunnitelmassa voidaan mahdollistaa uutta tekniikkaa ja energianovaatioita esim. turvallisuuden ja toiminnallisuuden lisäämiseksi sekä kuntateknisten kulujen vähentämiseksi. Kokonaisuudelta ja yksittäisiltä elementeiltä toivotaan kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja.

Valaistuksella luodaan tunnelmia, elämyksellisyyttä ja turvallisuutta. Joulunajan juhla-valaistuksen järjestäminen on erityisen tärkeää. Nykyinen ja uuden taiteen integrointi huomioidaan ja monipuolistetaan suunnittelussa.

5.2. Torialueen yleissuunnitelma, osa-alue 1

Kauppatorin osalta kansirakenteiden korjaus ja puuston uusiminen mahdollistavat torialueen päivittämisen. Osa-alueelta odotetaan yleissuunnitelmatasoisia suunnitelmia.

Puiden uusiminen mahdollistaa niiden uudelleen sijoittelun. Alueelle on toivottu monimuotoisempaa kasvillisuutta. Suunnitelmalta odotetaan periaatepiirroksia, miten puut ja kasvillisuusalueet toteutetaan pysäköintikannen päälle. Kasvillisuusalueiden käsittely esitetään luonnosmaisesti, sisältäen esimerkkilajeja, istutusalueen periaatteet ja mahdollisesti hulevesien hyödynnysperiaatteen.

Torin esiintymislavan on ajateltu pysyvän nykyisellään, mutta hyvin perustellen sille kuitenkin voidaan osoittaa muuta ratkaisua ja sijaintia. Suunnittelukilpailussa torilavan ongelmia ei tarvitse ratkaista, vaan riittää, että sille on esitetty riittävä alue ja sen toimivuus ympäristössään tutkittu.

Viihtyisyyden ja toiminnallisuuden lisäämiseksi torialueelle voi esittää pienimuotoista rakentamista (1- 2 rakennusta) 120- 200 m² luonnosmaisesti. Jos suunnitelmassa esitetään lisärakentamista, tulee rakennuksessa tai rakennuksissa tutkia tarkemmin niiden sijoittumista ympäristöönsä ja niiden toiminnallista yhteyttä muuhun toritoimintaan. Mahdollisen lisärakentamisen käyttötarkoitus sidotaan tukemaan torin palveluita ja rakennukseen sijoitetaan mm. esteetön ja 24/7-periaatteella toimiva WC. Torikaupalle ja erityisesti torin ruokamyynnille ja kahvilapalveluille toivotaan yhtenäisempää, laadukkaampaa ja selkeämpää visuaalista ilmettä.

Torikiveyksen historialliset ”harjanteet” tulee huomioida suunnitelmassa osana kauppatorin alkuperäistä ilmettä. Pintamateriaalina nupukivi uudelleen käytettynä on edelleen suositeltavin, mutta lisäksi on huomioitava myös esteettömyyden vaatimukset reittien linjauksille ja materiaaleille. Torialue on kalteva, mikä vaikuttaa mm. pysyvien ja väliaikaisten rakenteiden suunnitteluun ja luontaisen katsomon syntyyn. Toriparkin kansirakenteen päälliset maakerrokset ovat n. 50- 100 cm paksuisia, kantta ei ole vesieristetty.

Ehdotuksen laatimisessa huomioitavia aiheita:

Torimyynti, palvelut ja tapahtumat

- Torimyynti-alue ja sen jäsentäminen: kahvila- ja ruokamyyntivaunut, kausipaikat, autopaikat (torilla korkeintaan 20 automyyntipaikkaa), torimyyntien ajo myyntipisteille, suurmarkkinoiden laajenemisalueet
- Ideat torimyynti-alueen visuaalisen ilmeen kohentamiseksi, esim. myyntikojujen, kalusteiden ja sääsuojiin yhteneväinen ilme
- Pysyvät oleskelun, leikin, torimyynti- ja tapahtumien toiminnot
- Vaihtuvat oleskelun, leikin, torimyynti- ja tapahtumien kausitoiminnot
- Torikauppiaiden sähkö- ja vesipisteille varaukset, esim. SmartCity -älypylväät
- Toiminnot tapahtumien aikaan eri kokoluokissa (10-100 hlö, 3000 hlö, 10000 hlö)
- Esiintymislavan tila (liite 3.3) ja huoltovaatimukset

Liikenne ja liikkuminen

- Tilaa erilaisille pyörille ja muille kulkuvälineille, esim. pyöräpysäköinti, pyörien huoltopiste, sähköpyörien latauspiste, sähköpotkulaudat yms.
- Kävelyn päälinjat ja oikoreitit, esteettömät reitit
- Pyörä- ja autoliikenteen reitit
- Linja-autopysäkin toimivuus, esteettömyys, elävyys ja viihtyisyys sekä sääsuojaus
- Eteläpäädyn metallipylväikön poisto tai kehittäminen
- Yhteydet Toriparkkiin ja ympäröiviin liikkeisiin
- Lyhytaikainen pysäköinti, invapysäköinti ja liikkeiden lastauspaikat
- Ambulanssin ja muiden pelastusajoneuvojen reitit ja nostopaikat
- Huoltoajo, mm. kasvillisuusalueiden huolto, esiintymislavan taakse pääsy rekalla, torimyynti

Kasvillisuus

- Säilyvät, uudet ja uusittavat puuistutukset
- Kasvillisuuden lisääminen
- Mikroilmaston kehittäminen (tuuli, liikennemelu ja -pöly, kuuman kesän aurinko, torin viileä sivu)

Muut asiat

- Valaistuksen mahdollisuudet eri vuodenaikoina, etenkin jouluvalaistus
- Leikkiin kannustava, lapsia ja nuoria aktivoiva ulkotilan muotoilu, jäsentely ja rakenteet
- Esteettömien kulkuväylien sijainnit ja pintamateriaalit
- Torialueen pinnoitteet ja pinnanmuodot
- Kaikkien ikäryhmien viihtyvyys ja oleskelumahdollisuudet
- Riittävä tilallinen yhteys kivijalkaliikkeisiin
- Kansirakenteen painorajoitukset

Harkinnan varaisesti ehdotukseen sisällytettäviä asioita:

- Pienimuotoinen lisärakentaminen
- Dynaaminen kasvillisuus
- Taiteen mahdollisuudet

5.3. Kävelykadun päivitys, osa-alue 2

Hovioikeudenpuistikon puiden uusinta tapahtuu lähtökohtaisesti samoille paikoille ja samoilla kasvivalinnoilla. Hovioikeudenpuistikon Pitkäkadun ja rautatieaseman välisen kävelykadun jatkeen toteutussuunnitelmassa tehtyjä periaatteita toivotaan hyödynnettävän mm. suunnittelualueen liikenteen (esteettömyys, autoliikenne) ja kalusteiden. Suunnitelmassa on mahdollistettu myös puistikkoa pitkin kulkeminen ja kujanteessa oleskelu. Nykyisen kävelykadun mittakaava ja vehreys ovat alueen tärkeinä pidettyjä piirteitä, mutta pensain rajatuissa oleskelutaskuissa on havaittu myös epätoivottua toimintaa. Osa-alueelta odotetaan yleissuunnitelmatasoisia suunnitelmia.

Ehdotuksen laatimisessa huomioitavia aiheita:

- Uusittavat ja säilytettävät puut
- Pensasistutusten säilyminen, kehittäminen ja muu kasvillisuuden monipuolistaminen
- Puukujanteiden käyttö, viihtyisyys ja turvallisuus
- Kalusteiden ja pintojen päivitys
- Puistikon keskelle sähkö- ja vesipisteet pop-up tapahtumia varten
- Liikkeiden lastauspaikat ja saavutettavuus
- Taiteen mahdollisuudet

Harkinnan varaisesti ehdotukseen sisällytettäviä asioita:

- Puukujanteiden mahdolliset uudet väliaikaiset tai pysyvät toiminnot
- Kasvillisuuden lisääminen
- Taiteen mahdollisuudet

5.4. Kauppapuistikko Hovioikeudenpuistikon ja Hietasaarenkadun välillä, osa-alue 3

Hietasaarenkadun ja Hovioikeudenpuistikon välisen osa-alueen osalta odotetaan ideatasoisia suunnitelmia. Alueen takapihamaista ilmettä tulee parantaa lisäämällä sen viihtyisyyttä ja toimivuutta. Puistikon puita tulee vaalia myös tällä alueella.

Ehdotuksen laatimisessa huomioitavia aiheita:

- Puuston säilyminen
- Alueen viihtyisyyden parantaminen
- Torin ja liikekustan saavutettavuuden parantaminen

Harkinnan varaisesti ehdotukseen sisällytettäviä asioita:

- Kasvillisuuden lisääminen
- Taiteen mahdollisuudet

5.5. Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalue, osa-alue 4

Vaasanpuistikon ja Kauppapuistikon risteysalueen osalta odotetaan ideatasoisia suunnitelmia. Alue on liikenteellinen solmukohta ja lisäksi avain asemassa torin ja liikekustan yhtenäisyyden, saavutettavuuden sekä torialueen viihtyisyyden kannalta. Risteysalueelle sijoittuu hulevesitulvan kannalta yksi keskustan kriittisistä alueista. Kauppapuistikkoa pitkin kaupunkiin saavuttaessa tori patsaineen sijaitsee merkittävänä näkymän päätteenä ja keskustan maamerkinä. Näkymä on koko kaupungin identiteetin kannalta tärkeä.

Ehdotukseen sisällytettäviä asioita:

- Arvoihin sopiva saapumisnäkömä
- Liikenteen tilallinen ja tunnelmallinen yhteys toriin
- Jalankulun ja pyöräliikenteen yhteyksien parantaminen torin ja eteläisen liikekustan välillä
- Kauppahallin ja Kauppapuistikon eteläpään liittyminen toriin ja kävelykeskustaan

Harkinnan varaisesti ehdotukseen sisällytettäviä asioita:

- Taiteen mahdollisuudet
- Kasvillisuuden lisääminen

6. Kilpailun arvostelu

6.1. Arvosteluperusteet

Kilpailuehdotusten arvioinnissa tärkeimpinä ominaisuuksina tarkastellaan:

- Kaupunkikuvallinen kokonaisvisio vetovoimaisesta ja monipuolisesta kaupunkitilasta
- Kaikkien tori; erilaisten ikä- ja käyttäjäryhmien huomioiminen, etenkin lapset ja nuoret
- Liikkumisen ja liikenteen toimivuus ja alueen käveltävyys
- Rakennetun kulttuuriympäristön arvojen ja paikallisten ominaispiirteiden huomioiminen
- Maisema-arkkitehtoninen ja arkkitehtoninen kokonaisuus
- Kaupunkivihreä luontevana osana kokonaisuutta
- Torialueen ja torikaupan jäsentäminen sekä toimivuus ja muunneltavuus
- Elävyys ja toiminnallisuus eri vuorokauden- ja vuodenaikoina
- Esteettömyys
- Merellisen yhteyden korostuminen
- Liikekeskustan toimivuus, kivijalkaliikkeiden toimivuus, liikekeskustan jatkuminen Vaasanpuistikon eteläpuolelle
- Toteutettavuus; teknisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaiset ratkaisut.

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan:

- Taiteen soveltuminen ympäristöön
- Kestävän kehityksen mukaiset ratkaisut
- Töiden nähtävillä olon aikana tulleet yleisön kommentit

6.2. Voittajan valinta

Palkintolautakunta valitsee kilpailun voittajaksi ehdotuksen, joka vastaa parhaiten annettuja arviointiperusteita. Kilpailuehdotuksen kokonaisvisio ja kehityskelpoisuus on tärkeämpää kuin yksityiskohtien virheettömyys. Toiselle, kolmannelle ja neljännelle sijalle valitaan ehdotukset varalle.

7. Kilpailuehdotusten laadintaohjeet

7.1. Vaaditut kilpailuasiakirjat ja esitystapa

Kilpailuehdotukset tulee toimittaa sähköisesti A0-kokoon taitettuina pystysuuntaisina pdf-tiedostoina. Piirustuksiin tulee merkitä mittakaava ja pohjoisnuoli. Kilpailuaineistona palautettavien planssien sopiva määrä on 3-4 kappaletta. Selostuksen ja muun materiaalin voi jakaa plansseille suunnitelman kannalta edullisimmalla tavalla. Ehdotuksen tulee sisältää seuraavat asiakirjat:

A) Esittelykuvat

1. Asemapiirros, mittakaava 1:500. Kilpailualueen piirroksessa tulee esittää mm. torialueen järjestelyt, ulkotilojen käyttötarkoitukset, materiaalit, kulkureitit, ajoyhteydet, pysäköinti, kasvillisuus sekä kalusteet ja varusteet. Piirustuksessa esitetään torirakennusten ja uusien rakenteiden sijainti ja laajuus sekä niiden käyttötarkoitukset. Asemapiirros tulee asettaa taitossa pohjoisetelä-suuntaisesti.
2. Näkymäkuvat. Ehdotuksessa tulee esittää vähintään kaksi suunnitelman keskeistä ideaa kuvaava perspektiivikuvaa, joista ainakin toinen on kuvattu jalan-kulkijan katselukorkeudelta.
3. Torin poikkileikkaus mielekkästä kohdasta 1:200.
4. Kävelykadun poikkileikkaus mielekkästä kohdasta 1:200.
5. Leikkaus uusien kasvillisuusalueiden kohdalta 1:50.
6. Projektio- ja tunnelmakuvat kilpailun tavoitteiden kannalta olennaisista asioista, kuten leikki-ideoista ja oleskelurakenteista.
7. Peruskaaviot: toritoiminnot ja muut toiminnot, vuodenajat, valaistus, kasvillisuus, liikenne ja liikkuminen.
8. Muu suunnitelmaa havainnollistava aineisto (esimerkiksi idean esittämisen edellyttämät kaaviot, leikkaukset, detaljikuvat, pienimuotoisen rakentamisen ideasuunnitelmat)
9. Visio. Kilpailuehdotuksessa tulee edellä mainittujen piirustusten ja kuvien lisäksi havainnollistaa työryhmän visio kilpailun tavoitteiden mukaisesta Kaupatorin alueesta. Kilpailija saa itse valita parhaaksi katsomansa esitystavan.

B) Suunnitelmaselostus

Suunnitelman selostuksessa tulee esittää:

- Kuvaus kilpailuehdotuksen kokonaisvisiosta ja pääperiaatteista.
- Kuvaus erilaisten käyttäjien ja käyttötilanteiden näkökulmasta.

- Ehdotuksen keskeiset kaupunkikuvalliset ja toiminnalliset ratkaisut.
- Ehdotuksen liikenteelliset ratkaisut ja esteettömyyden huomiointi.
- Ehdotuksen valaistuksen ja kasvillisuuden käytön pääperiaatteet.
- Kuvaus vuodenaikojen huomioimisesta suunnitelmassa.

Selostusteksti toimitetaan erillisenä A4-kokoisena tiedostona – myös siinä tapauksessa, että teksti tai osa siitä olisi kilpailuplansseilla. Selostuksen pituus korkeintaan 4 sivua ja fonttikoko vähintään 9.

C) Kustannusarvio

Kustannusarvio laaditaan suunnittelualueelta ratkaisun vaatimassa laajuudessa (ks. suunnitteluohjeet). Kustannusarvio laaditaan InfraRYL:in hanke- ja rakennusosialaskennan mukaan. Kustannusarviossa eritellään suunnitelman eri elementit, toteutuksen kustannukset ja suunnittelukustannukset. Siitä tulee välittyä karkea arvio yleissuunnittelun alueista (osa-alueilta 1 ja 2). Ideatasoisia suunnitelmia (osa-alueet 3 ja 4), mahdollista torin lisärakentamista tai esiintymislavan kehittämiskuluja ei tarvitse sisällyttää kustannusarvioon.

7.2. Kilpailusalaisuus

Kilpailu on salainen. Kaikki kilpailuasiakirjat on varustettava kilpailutiimin ehdotuksen nimimerkillä, eikä aineistossa saa käydä ilmi muita tekijätietoja. Myös tiedoston nimessä on mainittava ehdotuksen nimimerkki.

Kilpailuehdotuksen palautuksen yhteydessä toimitetaan erillinen ”Suunnittelijoiden tiedot” -niminen tiedosto, josta ilmenevät seuraavat tiedot:

- ehdotuksen nimimerkki
- ehdotuksen laatineiden suunnittelijoiden nimet
- ehdotuksen tekijänoikeuden haltijat
- yhteystiedot (puhelinnumero, sähköpostiosoite).

Kilpailun järjestäjän valitsema luottamushenkilö varmistaa, ettei palkintolautakunnan jäsenille tai muille asianosaisille toimitettavassa materiaalissa ole tekijätietoja sisältäviä dokumentteja.

7.3. Kilpailuehdotusten sisäänjättö ja hylkäämisperusteet

Kilpailuehdotukset jätetään sähköisesti viimeistään 8.7.2022 klo 15:00 Tarjouspalvelu.fi -portaaliin. Järjestelmään ladattavan kilpailuehdotusmateriaalin koko voi olla yhteensä enintään 100 Mt. Lähetys on varustettava merkinnällä "Kauppatorin_suunnitelmaehdotus_ ehdotuksen nimimerkki".

Kilpailun järjestäjä ei vakuuta eikä palauta kilpailuehdotuksia. Kilpailijoita pyydetään säilyttämään alkuperäinen aineisto. Myöhässä jätetyt kilpailuehdotukset hylätään. Lisäksi palkintolautakunta voi hylätä ehdotukset, jotka eivät täytä kilpailuohjelman vaatimuksia.

V A S A .
V A S A .